

Walhalla vol met mengtafels

De gelegenheid om meer dan twintig mengtafels naast elkaar te zien doet zich niet zo vaak voor. Op de VPT Vakmeeting Audio in de Ziggo Dome in december kon het. Frans Roovers is erbij en deelt de belangrijkste inzichten. |

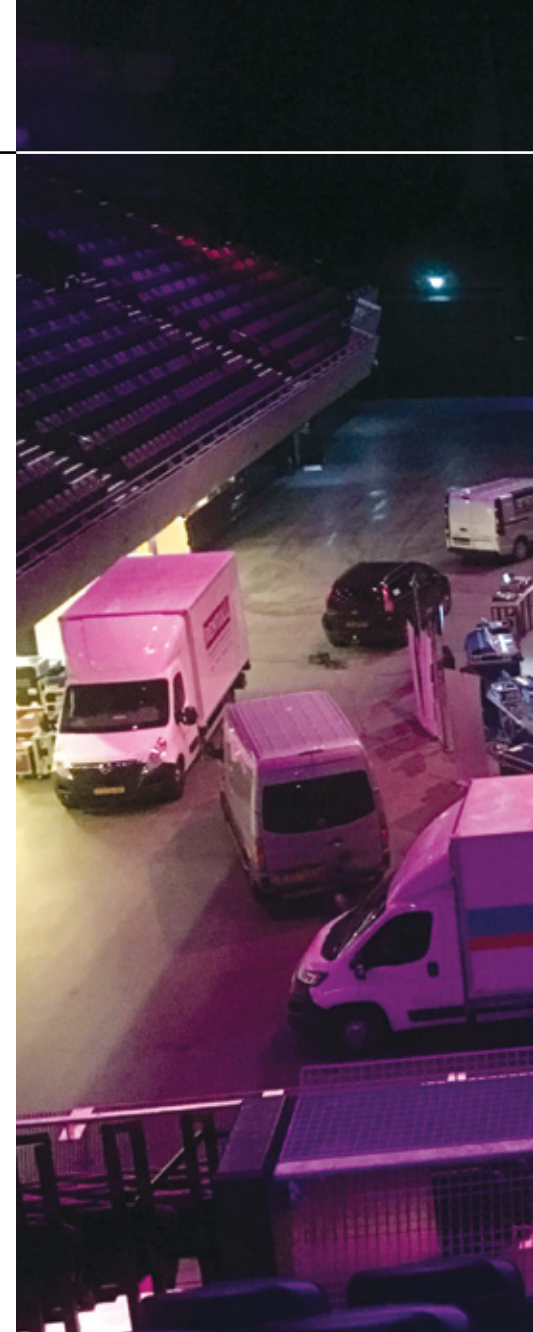
TEKST: FRANS ROOVERS |

Het is geen straf om aanwezig te zijn op 'De dag van de mengtafel'. Tien interessante sprekers, workshops, een zaal vol state-of-the-art mengtafels waarop je de hele dag mag spelen en dingen uitproberen, en ruim 160 medebezoekers die in hetzelfde onderwerp geïnteresseerd zijn. Een blik op de deelnemerslijst leert dat de meeste bezoekers afkomstig zijn

van geluidsbedrijven, gevolgd door technici van theaters en poppodia. Een handjevol docenten podiumtechniek heeft de weg ook weten te vinden naar deze bijeenkomst, met een groepje leerlingen in hun kielzog. Wat al rondkijkend ook opvalt, is dat het beroep van geluidstechnicus een echt mannenberoep is. Met minder dan twee vingers

heb je het aantal vrouwen onder de aanwezigen al geteld, de dames van de organisatie en bediening niet meegerekend.

Rick Liesveld, productiemanager van de Ziggo Dome, kent als geen ander het belang van goed geluid. Zijn ervaring is dat het publiek een show pas positief beoordeelt als het geluid in orde is, zo

Audionetwerken en protocollen

Het eerste succesvolle netwerkprotocol was CobraNet, ontwikkeld door het Amerikaanse Peak Audio in 1996. In CobraNet kunnen 64 kanalen per kabel bidirectioneel in een netwerk van verschillende kabels worden aangeboden met een *sample rate* van maximaal 48kHz en een bitdiepte van maximaal 24 bit. Sinds 2001 is dit protocol niet verder ontwikkeld, maar er

worden er nog steeds producten met CobraNet uitgevoerd. Achtereenvolgens zagen onder andere EtherSound (2001), Livewire (2003), Dante (2006), Q-lan (2009), Ravenna (2010), AVB (2013) en AES67 (2013) het licht. Nieuw is de ontwikkeling van een soort overkoepelend protocol, waarbij de op elkaar lijkende protocollen Dante, Livewire, Q-lan en Ravenna met elkaar kunnen worden gebruikt.

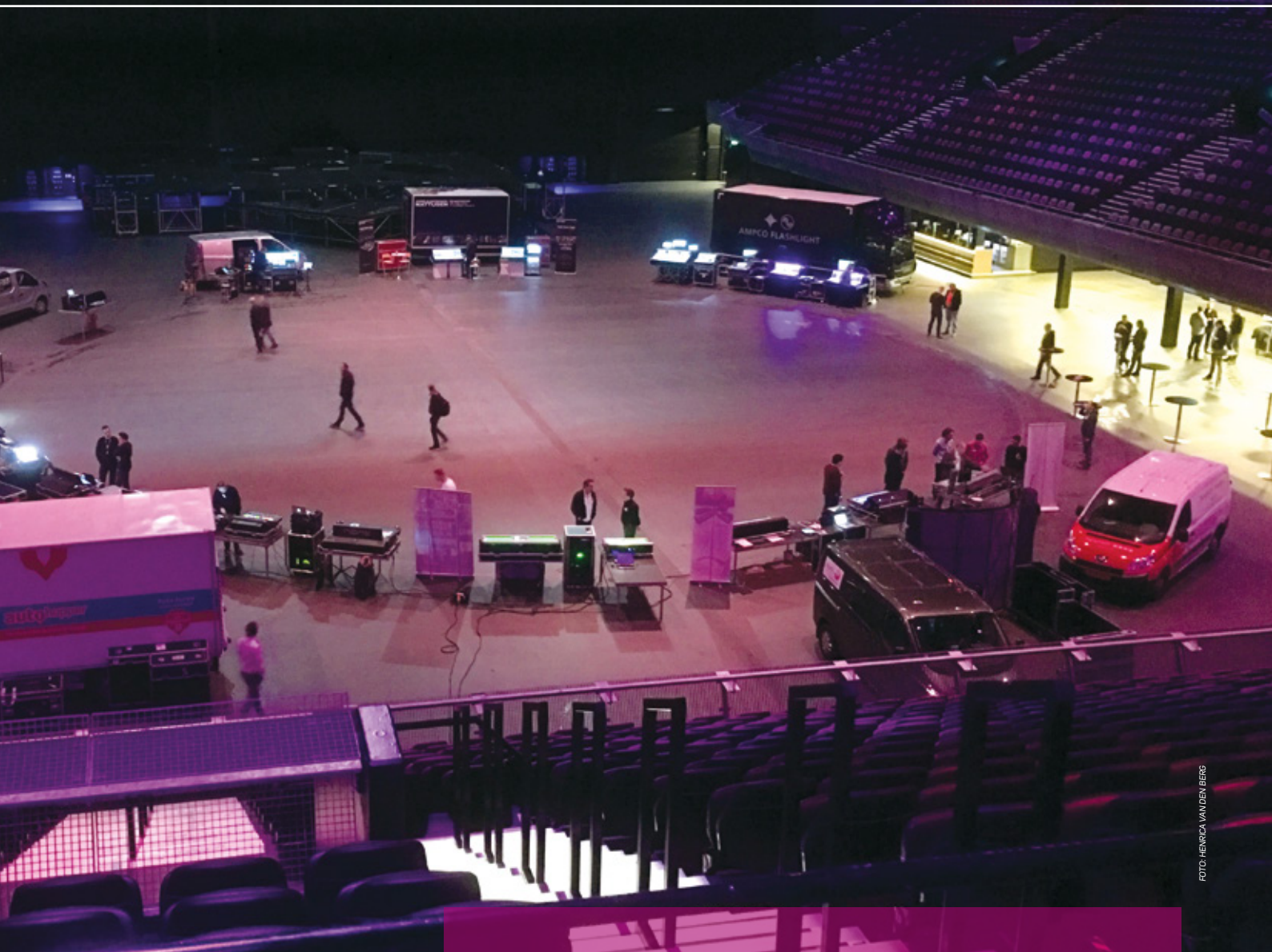

FOTO: HENRICA VAN DEN BERG

zegt hij bij de dagopening. Hij vindt dat bij de bouw van een zaal de akoestiek prioriteit zou moeten hebben en is blij dat hij gastheer kan zijn bij een dag waarop de mengtafel centraal staat.

Ingrijpend andere interactie

Geluidsontwerper Dennis Slot spreekt over de toekomst van de mengtafel. Volgens hem komt er een generatie van technici aan die niet meer weet wat een analoge mengtafel is en die denkt in apps. Volgens hem moeten we daarom anders gaan kijken naar de mengtafel. Vooral de manier waarop de interactie tussen technicus en geluidstafel plaatsvindt, kan ingrijpend gaan veranderen. Vertrouwde concepten, zoals die van faders en draaiknoppen, moeten we

Hands on mixen

In een van de sessies vertelt Marty Brugmans, de geluidsman van onder andere Bløf en Raccoon, over zijn workflow. Hij is een echte fan van het 'hands on' mixen, dus dat je alles ter plekke schuift en bedient in plaats van te werken met vooraf geprogrammeerde snapshots, zoals vaak gebeurt bij shows die elke avond hetzelfde zijn. Hands on mixen is in zijn praktijk ook noodzakelijk, omdat de bands waarmee hij werkt tijdens de show regelmatig spontaan besluiten om nummers in een andere volgorde te spelen. "Je kunt het je dan niet permitteren om eerst op zoek te gaan naar de bijbehorende snapshot", zegt hij. Een belangrijk doel van het mixen is volgens Brugmans om de aandacht van het publiek vast te houden. Bij een nummer als *Love you more* van Raccoon klinkt alleen zang en gitaar, en vaak wordt dat ingezet na een harde song in volledige bezetting. Probeer dan maar eens die subtiele gitaartokkel naar voren te halen. De tip van Marty is om dan een paar seconden de gitaar wat harder te zetten zodat hij de aandacht van het publiek heeft, om vervolgens wat gas terug te nemen. Daarmee voorkom je dat je de hele tijd op maximum volume moet draaien.

Ruben van der Goor van Yamaha geeft een heldere uiteenzetting over de verschillende netwerken en protocollen, zoals AES/EBU, Madi, CobraNet, EtherSound en Dante.

FOTO: FRANS ROOVERS

Het bedienen van een digitale mengtafel is voor veel technici al ingewikkeld genoeg. Maar als je verschillende mixers vanaf de achterkant kunt bedienen met één arm leunend op het console, met een gemak alsof het de gewoonste zaak van de wereld is, dan moet je toch wel weten wat je aan het doen bent. Sales product specialist Jaap Prank weet er tijdens zijn demonstraties in elk geval veel bezoekers mee te boeien.

FOTO: JAAP PRONK

daarvoor los durven los te laten. De mixer van de toekomst wordt een open systeem dat je helemaal zelf kunt inrichten en programmeren, zo denkt hij. Vergezocht is dat niet, denkt Slot. Hij wijst erop dat een vergelijkbare evolutie zich in korte tijd ook bij lichttafels heeft voorgedaan.

De ontwikkeling van de mengtafel is anno 2017 niet meer los te zien van au-

dionnetwerken en protocollen. Daarom is het prettig om aansluitend van Ruben van der Goor van Yamaha een heldere uiteenzetting te krijgen over de specificaties van de verschillende netwerken en bijbehorende protocollen die de afgelopen jaren een plek hebben gekregen in de audiowereld, zoals AES/EBU, Madi, CobraNet, EtherSound en Dante. Bij de parallelsessies na de lunch ligt

de focus vooral op aspecten van het bedienen van live- en monitorgeluid. Hier noteren we de les van de dag, in de vorm van de droge constatering dat mengtafels al 60 jaar hetzelfde doen: “ze verdelen binnenkomende audiosignalen en tellen ze op”. Desondanks lukt het geen van de mixers en engineers om binnen de veertig minuten spreekijd te blijven die per sessie beschikbaar is. Het uitwisselen van tips en ervaringen met apparatuur blijft na al die decennia een boeiende tijdsbesteding.

Master Claes

De uit Hasselt afkomstige Peter Claes verzorgt onder andere het geluid bij Soulsister en geeft regelmatig meerdaagse masterclasses, met de toepasselijke naam MasterClaes. Zijn presentatie is een verkorte versie van deze sessie. Claes blijkt een strenge leermeester, maar dat maakt het publiek niets uit, het hangt aan zijn lippen. Hij benadrukt dat het werk van een geluidsmen niet alleen draait om kundigheid maar ook om sociale vaardigheden. Je werkt vaak meerdere jaren met dezelfde mensen en je moet vaak onderhandelen met men-

sen zoals de huistechnicus. Claes is heel nauwkeurig als het gaat om het gebruik van microfoons en plaatsing van microfoons. Omdat het geluid van een band consistent moet zijn neemt hij vaak zijn eigen speciale microfoons mee. Hij adviseert om te investeren in een eigen ‘sound’. Als basis in zijn studiewerk gebruikt hij veel overheads. Bij gitaarversterkers werkt hij met verschillende microfoons die verschillende klankkarakters hebben zodat hij later in de mix kan kiezen.

Zes uur in het walhalla

In de grote zaal van de Ziggo Dome staan in een grote kring meer dan twintig mixers opgesteld. Er staan mengtafels bij die hun sporen al ruimschoots hebben verdiend, maar er staan ook bètaversies van nieuwe producten die nog niet in de handel verkrijgbaar zijn. Opvallend is dat er alleen maar digitale mixers staan. Vergeleken met de grote professionele audiobeurzen, waar duizenden mensen rondom de apparatuur schuifelen, is dit het walhalla. Zes uur lang kunnen de bezoekers de mixers uitproberen, vergelijken en uitgebreid onderzoeken. <<